

Učiteljski tovariš

Stanovsko političsko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Francišanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list in članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebej. Pošt. ček. rač. 11.153. Telefon 3112

Nekdaj in sedaj

Nekdaj v polpreteklih časih smo se ločili tudi učitelji na našem političnem pozorišču v liberalce in klerikalce. Naši stanovski tovariši v zasluženem pokoju, ki se dnevno sprehajajo pred vremensko hišico v Zvezdi, vedo o tem boju mnogo povedati. Že od daleč smo se poznali in takoj vedeli katere barve je kdo. Stanovsko smo se delili v zavezarje in slomškarje. Napredni učitelj je smatral za izdajstvo privoščit prijazno besedo slomškarju, slomškar pa je pobožno zavil oči ako je srečal naprednega tovariša.

Mlajša generacija povojne dobe tega boja ni mogla razumeti, tem manj, ker ji ni šlo v glavo, da ena stanovska organizacija preganja tovariše iz druge stanovske organizacije. Zaradi tega je bila z znano deklaracijo postavljena zahteva, da naj se naprednost in klerikalizem izločita iz naše organizacije. Prav zaradi uvidenosti in žalostnih izkušenj učiteljstva iz preteklosti in zmagala objektivnost in dobili smo pravo stanovsko organizacijo.

Kako prav smo imeli v svoji zahtevi in v svojih sklepih so pokazali kasnejši dogodki na našem jugoslovanskem političnem obzorju.

V tistih polpreteklih časih torej, ko smo poleg nepotrebne strankarsko politične borbe v stanovski organizaciji poznali prav pridno, marljivo in povsem prostovoljno delo med narodom, je bilo to naše delo tudi cenjeno in upoštevano. Mnogi naši tovariši so bili v podeželskih občinah župani. Vsaka izmed obstoječih političnih strank je smatrala za svojo dolžnost, da kandidira v deželni in državni zastop tudi učitelja, kot človeka, ki je v najožjem stiku z ljudstvom po deželi. Bila je torej nekaka ljudska zahteva, da naj bo učitelj povsod zastopan. V tistih časih sta bila dva tovariša — poslanca v deželnem, eden pa v državnem zboru.

In danes?

Danes je službena dolžnost učitelja, da se izvensolsko udeležuje. Prej prostovoljno, danes v smislu odredb, se skuša udeleževati učiteljstvo v vseh mogočih organizacijah. Funkcije, ki jih v teh organizacijah opravlja so večinoma podrejenega značaja. Razen običajne članarine žrtvuje naš učitelj čas in delo, večkrat v škodo poklicnih dolžnosti. Ker je to njegovo izvensolsko delo obeleženo kot službeno in ne prostovoljno se podcenjuje, češ »saj učitelj mora delati«. Posledice tega »mora« prehajajo čisto naravnost do absurdnosti, posebno v zahtevah, ki se stavijo na učiteljstvo.

Zastopniki, ki prosijo za učitelja, zahtevajo, da je telovadelec, vrtnar, sadjar, čebelar, pevec, dirigent, da se razume na živinorejske pasme in porode itd. Nikdar pa se ne vpraša po njegovih moralnih vrlinah in učiteljskih sposobnostih. Učitelj naj bo gospodarski in kulturni leksikon za vsakokratno uporabo onih, ki to ali ono organizacijo vodijo in žanjejo uspehe učiteljevega dela. In kaj ima učiteljstvo od vsega tega? Prizna se mu zasluge, toda samo ob takih prilikah, ko nima učiteljstva nikakih zahtev. Čim postavi tudi svoje zahteve, tedaj navadno oni narodni »voditelji« umikajo svoja priznanja. — Saj učitelj mora delati in ne sme ničesar zahtevati.

Ali je za vse svoje delo učitelj od merodajnih oblasti vsaj zaščiten? Da, toda samo v toliko in takrat, kadar ta zaščita ni v zvezi z namero odločujočih faktorjev po deželi. — Arhivi naše stanovske organizacije bodo ob svojem času o tem vedeli mnogo povedati.

Po zakonu odredeno in zato neprostovoljno udeleževanje našega učiteljstva ima za posledico podrejeno stališče tudi v javnem življenju. Pri občinskih volitvah sme kandidirati učitelj šele na sedmem mestu. V zadnjem času smo postavili zahtevo, da bi se pri izbiri poslancev upoštevalo tudi učiteljstvo. Toda ponekod je ta zahteva vzbudila pomilovalen nasmeh. — Kako je pač, po mišljenju onih, ki vedo le, da mora učitelj delati, ne poznajo pa njegovega uspešnega prostovoljnega dela, mogoče ob tako velikem številu narodnih voditeljev izražati tako drzne zahteve.

Nas tako preziranje nekaterih naših »narodnih voditeljev« ne žali. Postavili smo svoje zahteve in na teh zahtevah vztrajamo. Dobro se zavedamo, da smo upravičeni za svoje ogromno delo med narodom pričakovati vsaj priznanja. Stan, ki je zastopan v vseh, tudi najmanjših krajih naše domovine, stan, ki je resničen voditelj naroda, sme in mora imeti svoje zastopnike tudi v vseh javnih korporacijah, kjer se odloča usoda šolstva prosvete in učiteljskega stanu.

Pametni politiki bodo sami uvideli upravičenost naših zahtev in jih upoštevali. Kdor ne upošteva naših zahtev naj ne računa na našo pomoč.

Koliko smo na boljšem

Naš odgovor in pojasnilo na gornji članek v 29. št. »Učit. tovariša«

I.

V 29. številu tega lista je padla kritična beseda V. Kunsta o službenem položaju, ki ga uživajo diplomirani absolventi Viš. pedagoških šol na meščanskih šolah v dobi zadnjih dveh šolskih let. Njegov članek so sicer z zanimanjem prečitali ne samo vsi prizadeti tovariši, temveč tudi kolegi starejših letnikov, katerih položaj je urejen v duhu zadevnih zakonov in uredb. Na podlagi priznanja »višje stručne spretnosti« je nastavnikom meščan. šol omogočeno nekoliko hitreje napredovanje oz. prevedba v VI. (po 15 službenih letih), po treh letih v V. in po treh efekt. služb. letih v V. skupini še v IV. položajno skupino.

Popolnoma drugačen pa je začasno položaj mlajših kolegov, ki so diplomirali na Viš. pedag. šolah l. 1933. in 1934. in o usodi teh absolventov govori Kunstov članek z zanimivimi podatki in številkami. Da še enkrat ponovimo, oziroma dopolnimo sliko mlajših absolventov iz l. 1933. in l. 1934. naj navedemo sledeče »ugodnosti«, ki jih uživajo prizadeti po sklepu študija na meščan. šolah v raznih banovinah.

1. Vsem tem ni šolska oblast niti do danes izdala nobenih definitivnih premeštitvenih dekretov iz osnovnih na meščanske šole, temveč jih je po sklepu študija »uputila na rad« na meščan. šole »bez prava na dnevni«. Namesto premeštitev, jih je ministrstvo samo dodelilo na meščan. šole, kar je posledica, da je smatrali, da so »dodeljenci« meščan. šol, vključ s svojim kvalifikacijam še vedno v seznamu učnega osebja narodnih šol, čeravno nima več dejanske več nobenega stika z osnovno šolo. Večji del teh absolventov je bil »upućen na rad« na meščan. šole po prošnji, manjši del, pa po služb. potrebi, vendar niso imenovani še danes prejeli o tem nobenega osebnega dekreta, temveč so bila o dodelitvah obveščena samo šol. vodstva z običajnimi dopisi. Mnogi so pozneje sami zaprosili oblast za defin. premeštitve na meščan. šole, toda dobili so odgovor, da ni »budžetne mogočnosti« za tak ukrep.

2. Toda to še ni največje zlo usode, veliko težja je gmotna stran tega vprašanja v primeri z učitelji narodnih šol. Po nekem fin. zakonu smejo uživati »dodeljenci« v drugih krajih draginsko doklado matične šole (običajno III. drag. razr.), čeravno jih večina službuje v mestih višjega draginskega razreda, kjer znaša razlika na drag. dokladi od 100 do 350 Din. Tako se dogajajo primeri, da uživa nekvalificiran učitelj, ki je dodeljen iz osnov. šole na meščan. šolo, večjo plačo kakor kvalificiran nastavnik, ki službuje na isti mešč. šoli z osnovnošolskim učiteljem. Oba sta lahko »dodeljena«, prejemata pa vključ istim služb. letom v istem služb. kraju različno plačo, učitelj narod. šole višjo, absolvent Viš. pedag. šole pa za 100 do 350 Din (II. ozir. I. razr.) nižjo plačo od prvega tovariša.

Po naših informacijah se te mešč. šolske dodelitve prakticirajo po vseh banovinah z absolventi Viš. pedag. šol iz pred- in lanskega leta, kar prinaša drž. blagajni lepe prihranke, ker jih večina službuje dejansko v višjih drag. razredih kakor je matična šola. Zato je sveta dolžnost »Udr. Nast. Mešč. šol«, da čimprej doseže s posredovanjem izenačenje položaja in pravic mlajših nastavnikov s položajem starejših kolegov in da se ukine praksa dodeljevanja, ki ne prinaša koristi ne osnovnim še manj pa meščanskim šolam.

II.

V tem obsegu popolnoma soglašamo s Kunstovim člankom, saj prinaša objektivno sliko pravnega in gmotnega položaja mlajših kolegov. Toda... tov. Kunst hoče streljati s svojim dopisom predaleč in to celo v stvari, ki z gornjim vprašanjem niso v nobeni res bistveni zvezi. Njegov način »obračunavanja« z Viš. pedag. šolo se nam ne zdi ravno pravičen. V celotnem Kunstovem članku je naravnost otipljiva njegova nešimpatija do naših Viš. pedag. šol in to v takem obsegu, da ne moremo molčati na Kunstova namigavanja in pesimistična razpoloženja. Ne bomo navajali njegovih »dokazov«, s katerimi se pisec dotika v članku — sicer mimogrede, pa dosledno — sistema in dela naših Viš. pedag. šol, pač pa moramo odločno odklanjati njegovo neobjektivno slikanje razmer na Viš. pedag. šoli, ko pravi dobesedno »...so nas posadili v klopi in nas tretirali približno tako, kakor smo bili prej sami navajeni tretirati otroke. To tovariši »ni šola«. Tako pisanje g. V. Kunsta ne ustreza resnici in ne stvarnosti!! Saj je zlasti zagrebška Viš. pedag. šola znana vsem bivšim slušateljem kot resen akademski zavod ne samo po znanstvenem karakterju predavanj, temveč tudi po drugih straneh in študijskih ciljih. Če je tov. Kunst prišel do popolnoma drugačnih zaključkov kakor stotine drugih slušateljev, se res čudimo, kako ne-

ki je mogel dve leti vzdržati kot slušatelj »v klopi« in kako neki je mogel na svoji osebi prenašati »tretiranje pedagoških velikanov«, ko bi se lahko vsak čas pred izpiti rešil zvočnega naslova: »slušatelj«. Stotine njegovih prednikov in soslusateljev — resnici na ljubo — ni odneslo iz Zagreba tako »poraznih« vtisov, kakršne omenja pisec v svojem članku »v razmišljanje onim, ki nameravajo na Viš. pedag. šolo«.

Da, priznamo, da bi bile umestne gotove reforme na naših pedagoških (tudi filozof. fakultete so potrebne reformi!), toda... o takih resnih problemih in predlogih je treba govoriti s treznejšim preudarkom in z objektivnostjo. Kakršnokoli ironiziranje in kakršenkoli sarkazem pa ne prinaša gornjemu prob-

Jože Župančič, predsednik JUU — sreskega društva v Litiji:

Profesor Masarykove univerze iz Brna v ČSR — predavatelj na zboru 8 sreskih društev JUU

Dr. Mihajlo Rostohar je naš ožji rojak s Krškega polja

Litija, 26. februarja 1935.

»Učiteljski tovariš« je že najavil velik zbor 8 sreskih društev, ki bo v soboto 9. marca v Ljubljani. Poseben poudarek daje zboru manifestacija vseslovanske ideje: ob tej priliki bomo proslavili 85-letnico rojstva velikega slovanskega vzornika dr. Tomaža Masaryka. Prav poseben poudarek pa daje temu zboru še dejstvo, da bo na njem predaval naš ožji rojak dr. Mihajlo Rostohar, profesor brnske univerze, ki je odlična znanstvena osebnost.

Dr. Mihajlo Rostohar se je rodil leta 1878. v Bregeh.

Kot sin kmečke hiše je obiskoval osnovno šolo v Leskovcu, ki je pol ure oddaljena od njegove rojstne hiše. Ves se je posvetil študiju. Svetovna vojna ga je zatekla že kot docenta na praški univerzi. Dr. Rostohar je bil kot visokošolec slušatelj profesorja Masaryka, ki je vzbudil v njem tudi močno nacionalno zavest.

Dr. Mihajlo Rostohar.

Ob koncu vojne je dr. Rostohar kot nadporočnik zapršel ob navdušenju številne množice na ljubljanskem Kongresnem trgu 300 slovenskih rezervnih častnikov na prapor mlade nastajajoče Jugoslavije.

Leta 1920 se je povrnil spet k svojemu profesorskemu delu na praški univerzi. Štiri leta kasneje je postal izredni profesor sistematične filozofije na Masarykovi univerzi v Brnu.

Tu je razmahnil vse svoje bogate sposobnosti. Ustanovil je na tej univerzi psihološki institut, ki mu je še zdaj predstojnik. Dr. Rostohar je v stalni zvezi z vsemi svetovnimi kapacitetami v pedagoških vrstah. Med drugimi je bil izvoljen na kongresu eksperimentalnih psihologov v Göttingenu za člana »Društva za eksperimentalno psihologijo«.

V vseh znanstvenih panogah se udeležuje kot marljiv iniciator in delavec. Leta 1926. ga najdemo med ustanovitelji Društva za proučevanje otroka, ki ga je izvolilo za svojega predsednika.

Leta 1930. je dobil visoko znanstveno odlikovanje. Postal je redni profesor psihologije na brnski univerzi, tega leta je bil izvoljen tudi za predsednika odbora za prirejanje pedoloških kongresov v ČSR.

Med največjimi odlikami, ki jih je priznal vseslovanski znanstveni svet pa je bila izvolitev dr. Rostoharja za predsednika I. vseslovanskega pedološkega kongresa, ki je bil o vseh svetih leta 1933. v Brnu. Ob tisti priliki sem kot udeleženec nanizal v »Popotniku« nekaj vtisov s tega doslej največjega kongre-

lemu: reformi — nič pozitivnega, zato ga odklanjamo z vso silo svoje vesti in prepričanja. Naši Viš. pedag. šoli že imata dovolj nasprotnikov in žalostno bi bilo, da bi celo učiteljstvo samo podiralo Viš. pedag. šole na predlog enostranih Kunstovih sklepov. Da, dovezetni smo, govoriti in razpravljati iskreno, objektivno in znanstveno o reformah, smerih in ciljih učitelj. izobrazbe in o ulogi pedagoško-znanstvenih zavodov, toda brez ironičnega smeja in smešenja. Tako »sodelovanje« ni v znamenju pozitivnega dela in realnega mišljenja!! Težko nam je, da moramo podčrtavati s klicaji to osnovno linijo zdravega razvoja in napredka v našem kulturnem življenju in to celo v učiteljskem tisku v javni obliki.

Naj sliši učiteljska javnost tudi »drugo plat zvon«, na katerega je V. Kunst prvi udaril z najtežjim kladivom.

Več diplom. absolventov Viš. pedag. šol.

sa slovanskih znanstvenikov mladinoslovcev. Najštevilneje so bili zastopani na kongresu naši stanovski tovariši iz ČSR. Da so bili naši severni tovariši in tovarišice med najmarljivejšimi kongresisti, gre to na račun triletnega podrobnega pripravljanja na kongres, ki je bil prirejen na pobudo našega slovanskega rojaka prav v vseh sreskih edinicah v ČSR.

Na brnski univerzi je bil dr. Rostohar že tudi dekan filozofske fakultete. S tem dejstvom so hoteli poudariti, kako visoko ceni profesorski zbor svoje »tovariša«, pa čeprav je inozemec, a ga ocenjujejo le kot brata Slovana in znanstvenika visokih kvalitete.

Dr. Rostohar je plodovit tudi kot znanstveni pisatelj. Predaleč bi zašel, ko bi hotel navajati naslove vseh njegovih doslej izšlih del. Omenim naj le nedavno izšlo knjigo: »Psihološki temelji začetnega čitanja s praktičnim navodilom za čitanje«.

Kdor je pazno prelistal konec prejšnjega tedna izšlega »Popotnika« je opazil članek poznanege školskega reformatorja dr. Váše Prihoda o globalni metodi čitanja. V ČSR namreč temeljito proučujejo kako bi postavili pouk čitanja na najprimernejše sodobne temelje. Dr. Rostohar se bavi s to zadevo že več let. V njegovem bogato opremljenem institutu sem našel kopico priprav, ki služijo učenemu možu za proučevanje njegovih zasnov in izsledkov. Več teh znanstvenih pripomočkov je izumil sam in so jih po njem povzele celo nekatere nemške stolice za eksperimentalno psihologijo. Na podlagi raziskovanj je razvil dr. Rostohar lastno metodo čitalnega pouka, o kateri je razpravljaj že tudi na I. vseslovanskem pedološkem kongresu. O tej zanimivi temi bo razpravljaj tudi na našem velikem zboru v Ljubljani.

Dr. Rostohar je tudi prijeten družabnik, naši brnski dijaki ga cenijo kot svojega odličnega zagovornika in vedno naklonjenega prijatelja. Je tudi med najdelavnejšimi člani v brnski Češkoslovaški-Jugoslovanski Ligi. — Naš UPZ, ki je prešel bratsko severno državo na svoji prvi inozemski pevski turneji, ga šteje tudi med svoje pokrovitelje, in je prav njegova zasluga, da je odnesel naš UPZ iz Brna nepozabne spomine in številne lavorike.

Dr. Rostoharja iskreno pozdravljamo z željo, da rode taki obiski čim več uspehov, ko gradimo prosvetno stavbo mlade Jugoslavije s pobudo iz bratskega severa.

Šolske hranilnice

Z rastjo mladega človeka raste tudi njegovo osebno gospodarstvo, in to posebno denarno. Dočim razpolaga dete le s kakim »grošem«, ki mu ga od časa do časa kdo podari ali ga najde na cesti, pa razpolaga »šolska« deca že z večjimi zneski, največkrat prihranjenimi, včasih pa že tudi prisluženimi. Zato slednjemu ne zadostuje več navaden domač hranilnik (»šparovček«). Prvič je »šparovček« kmalu premajhen, drugič postane njegova vsebina s časom preveč zapeljiva za nabavo igrač, tretjič pa denar ne sme brezkoristno ležati v skrinji, temveč mora krožiti in služiti, donasati koristi, ker je to njegov pravi namen. Prav tako pa tudi ni prikladno nalagati male zneske v hranilnico in posojilnico, ker je tam prirejeno vse za obrat na veliko in bi se zato ne splačalo nalagati malih zneskov, ker bi komaj zadostovali za kritje stroškov za tiskovine.

Da pridejo v okom prvemu kot drugemu, t. j., da premoste prehod med »šparovčkoma« in pravo hranilnico, so vpeljali v naprednejših deželah za šolo obiskujočo mladež tako zvané šolske hranilnice.

V inozemstvu je organizacija teh hranilnic zelo razvita, pa tudi pri nas so jo nekatere šole menda že vpeljale. Na čehoslovaškem n. pr. so v večini osnovnih šol že vpeljane šolske hranilnice. Od začetka, pred vojno, so jih snovali le nekateri naprednejši učitelji na pobudo združenih hranilnic in združenih zvez, po vojni pa je s posegla vmes vlada sama s tem, da je s sodelovanjem združenih zvez izdala enotne predpise in tiskovine ter ukazala vsem šolskim oblastvom, da pospešujejo ustanavljanje šolskih hranilnic.

Organizacija teh šolskih hranilnic je povsem enostavna. Učitelj ima dva zvezka in dva bloka. Prvi zvezek služi za blagajniški dnevnik, drugi za knjigo hranilnih vlog. Razume se, da sta zvezka prirejena nalašč zato, zadostuje pa tudi, če naveden šolski zvezek primerno razčrtamo in izpolnimo s potrebnimi besedilom.

Blagajniški dnevnik, ki služi za vpisovanje vseh denarnih prejemkov in izdatkov ter kaže koliko denarja ima hranilnica, izgleda v notranjosti sledeče: Razdeljen je v dva dela; levi služi za vpisovanje prejemkov, desni del pa za izdatke. Vsak del je razdeljen v potrebne rubrike za vpisovanje tekočih števil, datuma, predmeta, imena vlagatelja, številke knjige hranilnih vlog in zneske.

Knjiga hranilnih vlog služi za vpisovanje vlog in dvigov vsakega hranilca posebej, zato ima vsak hranilec svojo stran ali račun, ki ima te-le rubrike: Tekoča številka blagajniškega dnevnika, datum, predmet, vložen denar, dvignjen denar in stanje vloge.

Da ima vlagatelj sam tudi v rokah dokaz, iz katerega je razvidno, kdaj in koliko je vložil ali dvignil ter kakšno je stanje njegove vloge, zato mu izda hranilnica, oziroma njen vodja ličen listek, na katerem je vse to zapisano in podpisano. Pred vojno so bile vpeljane male hranilne knjižice, ki so jih sedaj opustili, ker so predraje in ker vlagatelj ni mogel niti vlagati niti dvigati, če ni imel pri sebi hranilne knjižice. Listki so vezani v bloke po 25, 50 ali 100 komadov in sestavljeni iz dveh delov. Prvi del ostane hranilnici, drugi del se pa odtrga in izroči vlagatelju kot potrjeno vlogo ali dviga. Ti listki vsebujejo iste podatke kakor knjiga hranilnih vlog, podpisati pa jih morata vodja hranilnice (učitelj) in vlagatelj.

Učitelj vlaga denar v bližnjo kreditno zadrujo, v kolikor ga ne potrebuje za sproti in ga mora držati »v blagajni«. Kadar doseže posamezna vloga primeren znesek, n. pr. vsaj 50 do 100 Din, tedaj jo učitelj prenese v zadrujo na posebno knjižico, ki se glasi na vlagateljevo ime.

F. T-k.

Primer tovarištva, ki je treba nanj pokazati

»Učiteljski tovariš« je v svoji 28. številki dne 14. februarja prinesel članek z naslovom »Primer tovarištva, ki je treba nanj pokazati« in s podpisom »Lazar Tone«. Ker je imenovan članek sedaj šolski upravitelj v Razvanju pri Mariboru, se je kljub nebuloznosti članka med učiteljstvom vsega sreza Maribor d. b., kakor tudi med vsemi onimi, ki poznajo g. Lazaria in podpisanega osebno, razvedelo, da je hotel članek lopniti po meni.

Da se mu to ni posrečilo, vedo vsi tovariši(-ice), ki so se udeležili poslednjega zborovanja uč. društva za Maribor d. b. dne 16. febr. 1935., kjer se je tudi o tej »afari« razpravljalo. Ker pa se je z objavo obeh predložitih člankov zadeva raztegnila preko tega lokalnega okvirja, se čutim primorane, podati v obrambo svoje osebne in stanovske časti nastopni stvarni odgovor na cit. članek, ki je poln nagromadenih natolcev.

1. Iz članka je edino to jasno razvidno, da je avtorja zadel v živo predložitelj članek istega naslova (gl. »Uč. tov.« št. 27 z dne

7. febr. 1935.), ki je izšel brez kakršne koli moje pobude.

Dasi prav nič ne spada k stvari moj odnošaj do mojega predhodnika — kar vlačič članek, ki je moj naslednik na dan, trdeč ponovno, da sem »vrgel svojega prednika iz stanovanja« — ugotavljam, da sem bil izmed sedmih prosilcev imenovan za šol. upravitelja v Razvanju na podlagi razpisa za prosto in nezasedeno mesto že meseca marca 1920., in da sem se priselil v Razvanje šele novembra 1920.; že začetkom istega meseca je bil moj predhodnik imenovan za šol. upravitelja na Pr., katerega mesta pa ni nastopil. Kljub vsemu so se vsa vprašanja rešila tovariško, ker prednik upraviteljskega stanovanja, ki mu itak ni šlo, niti zahteval ni, tako da jaz niti povoda nisem imel, kogarkoli »metati« iz stanovanja! Do upraviteljskega stanovanja sem imel tedaj popolno pravico, ker je bil prednik par dni po mojem nastopu z dekretom nastavljen na drugo službeno mesto.

V ostalem pa se ta primer še daleč ne da vzporejati s komplikacijami, ki so v R. danes nastale brez moje krivde. Kajti članek g. L. je bil na svoje sedanje mesto po neznani poti imenovan brez razpisa ob času, ki so bila vsa učiteljska mesta na tukajšnji trirazrednici zasedena, ko se je le ena učna moč nahajala na dopustu, dočim sem jaz sam bil še aktiven, dasi sem bil že vložil prošnjo za upokojeitev!

2. Nadalje trditve članka, češ da sem članek »iskal onemogočiti v novem kra-

ju«, da sem »iskal pregovoriti može šolskega odbora, da bi protestirali proti nastavitvi«, da se je »pozneje delalo proti novodošlecu celo pri domači sokolski četki« — so enako iz trte izvite neresnice, ki presegajo vsa pričakovanja in ki jih je pripisati ali nepoučenosti, ali — zlobi.

3. Sedaj pa najlepše: Članek se postavlja v pozo, da mi je »odstopil ono sobo«, ki da je jaz njemu nisem hotel, ter da imam po »njegovi zaslugi« sedaj dve sobi. Slovenski pregovor o lastni hvali slabo sodi. Res je le, da meni članek ničesar ni odstopil, ker ničesar ni imel. Sedanje stanovanje mi je nakazal krajevni šolski odbor, čigar sklep pa mi je članek kot delovodja iz neznanega vzroka pismeno sporočil v bistveno drugačni obliki. To je najlepše!

Res je tudi to, da sem bil pripravljen ravno isto sobo prepustiti v uporabo članarku, ki pa se ji je kasneje sam odrek, ker je zavzel poleg druge stanovajske sobe in zasilne kuhinje še 1 šolski razred.

Nalil sem čistega vina. Na morebitne rep-like na tem mestu ne bom odgovarjal. Gradi-va bi mi sicer ne primanjkovalo, ali morda pride čas, ko se bo vse to prezačilo pred drugim forumom.

Šijanec Ludovik.

Opomba: S tem dopisom zaključujemo razpravo o »Primeru tovarištva«, ki je treba nanj pokazati.

Splošne vesti

— Sprememba v ministrstvu prosvete. Za načelnika oddelka za osnovni pouk je imenovan g. Jovan Petrovič, ki je to svoje mesto prevzel 18. t. m. Dosedanji načelnik oddelka za osnovni pouk g. Dušan Jakšić je imenovan za načelnika splošnega oddelka ministrstva prosvete. — G. Rado Prosenec, ki je bil dodeljen oddelku za osnovno šolstvo pri ministru prosvete je z odlokom ministra dodeljen na II. drž. realno gimnazijo v Beogradu.

RAZPIS ZA SESTAVO UČBENIKOV ZA VSE PREDMETE OSNOVNIH ŠOL.

Gospod minister prosvete je s svojim odlokom z dne 15. februarja izdal razpis za sestavo učbenikov za vse predmete v osnovnih šolah kraljevine Jugoslavije.

Učbenice državne izdaje, ki bodo uvedeni v osnovne šole, bo izbrala strokovna komisija, ki je določila za vsak učni predmet po tri nagrade za pisce in to:

Bukvar (abecednik) s čitanko za I. razred osnovnih šol 40.000, 30.000 in 20.000 dinarjev; za isti bukvar v latinici so določene enake nagrade, a za bukvar v slovenščini so določene nagrade 20.000, 15.000 in 10.000 dinarjev.

Čitanka za drugi razred osnovnih šol bo nagrajena s 40.000, 25.000 in 15.000 dinarji; za III. razred osnovnih šol s 45.000, 30.000 in 15.000 dinarji; za IV. razred s 50.000, 40.000 in 25.000 dinarji.

Slovnica za III. razred osnovnih šol se nagradi s 15.000, 10.000 in 7.000 dinarji; za IV. razred s 20.000, 15.000 in 10.000 dinarji in obe v slovenščini z 20.000, 15.000 in 10.000 dinarji.

Narodna zgodovina za III. razred osnovnih šol se nagradi s 8.000, 6.000 in 4.000 dinarji, za IV. razred osnovnih šol s 50.000, 40.000 in 30.000 dinarji.

Za zemljepis za III. in IV. razred osnovnih šol je predvidena nagrada 40.000, 30.000 in 20.000 dinarjev.

Za računico z geometrijskim oblikoslovjem za III. razred osnovnih šol 20.000, 15.000, 12.000 in za IV. razred 50.000, 20.000 in 15.000 dinarjev.

Za poznavanje prirode in pouk o zdravju za III. razred osnovnih šol 25.000, 20.000 in 15.000 dinarjev, a za IV. razred 30.000, 25.000 in 20.000 dinarjev.

P., ki šteje okoli 5000 prebivalcev se povrnem enkrat pozneje.

Jadrnica reže valove, a meni se zdi, da sem Napoleon na potu v izgnanstvo. Po dveurni morski »promenadi« pridemo v vas M., kjer sem se pokoril dve leti. Na obali je bila zbrana vsa vas, da vidi in pozdravi prvega prosvetitelja, oziroma prvega »Evropejca« v tem kraju. Pripomniti moram, da ta vas doslej še ni imela šole in ne učitelja. Prva vprašanja so se sukala okoli mojega imena, vere, starosti itd. Kdo bi jim to zameril!

Vaški »knez« me pelje v hišo, ki so ji rekli — škola. Bog si ga vedi odkod so privlekli nekaj starih klopi, tablo in stolic. Zgoraj je stanovala »knezova« družina, v sredini je bila šola, a spodaj v kleti — koze, ki so se najraje oglašale tedaj, ko sem navdušeno pripovedoval učencem o raznih čudežih narave.

Daleč od sveta.

Povedati moram, da ni bilo v vasi ne gostilne, ne trafike in ne trgovine. Skratka, vas je bila brez vsega, kar mislimo, da je neobhodno potrebno kulturnemu človeku. Najbližji poštni urad je bil v mestu N., tri in pol ure daleč od vasi. Pismonoša je prihajal sem enkrat mesečno. Prva pošta, ki sem jo dobil je bila 30 km. ljubljanskega »Jutra« in nekaj uradnih spisov. Tudi urgence na iste dopise so prispele z isto pošto.

Težave ob otvoritvi šole.

Ugotoviti sem najprej moral, kdo mora prav za prav hoditi v šolo. Župnega urada ni, občina v N. tudi ne vodi spiska. Za prvo silo sem šel po vasi in vprašal vsakega »paglav-

ju«, da sem »iskal pregovoriti može šolskega odbora, da bi protestirali proti nastavitvi«, da se je »pozneje delalo proti novodošlecu celo pri domači sokolski četki« — so enako iz trte izvite neresnice, ki presegajo vsa pričakovanja in ki jih je pripisati ali nepoučenosti, ali — zlobi.

3. Sedaj pa najlepše: Članek se postavlja v pozo, da mi je »odstopil ono sobo«, ki da je jaz njemu nisem hotel, ter da imam po »njegovi zaslugi« sedaj dve sobi. Slovenski pregovor o lastni hvali slabo sodi. Res je le, da meni članek ničesar ni odstopil, ker ničesar ni imel. Sedanje stanovanje mi je nakazal krajevni šolski odbor, čigar sklep pa mi je članek kot delovodja iz neznanega vzroka pismeno sporočil v bistveno drugačni obliki. To je najlepše!

Res je tudi to, da sem bil pripravljen ravno isto sobo prepustiti v uporabo članarku, ki pa se ji je kasneje sam odrek, ker je zavzel poleg druge stanovajske sobe in zasilne kuhinje še 1 šolski razred.

Nalil sem čistega vina. Na morebitne rep-like na tem mestu ne bom odgovarjal. Gradi-va bi mi sicer ne primanjkovalo, ali morda pride čas, ko se bo vse to prezačilo pred drugim forumom.

Šijanec Ludovik.

Opomba: S tem dopisom zaključujemo razpravo o »Primeru tovarištva«, ki je treba nanj pokazati.

Za praktična gospodarska znanja in umevanja za splošni gospodarski pouk za III. in IV. razred osnovnih šol 20.000, 15.000 in 10.000 dinarjev.

Za kmetijski pouk za III. in IV. razred osnovnih šol 25.000, 20.000 in 15.000 dinarjev.

Za gospodinjstvo za III. in IV. razred osnovnih šol 25.000, 20.000 in 15.000 dinarjev.

Za nagrajene učbenike dobi na podlagi § 11 zakona o učbenikih država pravico za izdajanje za dobo štirih let.

— Praktični učiteljski izpiti na drž. učiteljski šoli v Ljubljani se bodo v aprilskem roku začeli v petek dne 5. aprila 1935. ob 8. uri dopoldne. Kandidati naj svoje pravilno opremljene prošnje za pripustitev k izpitu vložijo uradnim putem pravočasno tako, da bodo vsaj do 29. marca t. l. v rokah izpitnega odbora. Zakasnele prošnje kakor tudi zamudniki pridejo v poštev šele za prihodnji izpitni termin v jeseni. Posebna obvestila se kandidatom ne bodo razpošiljala. — Izpitni odbor.

— Praktični učiteljski izpiti na državnem učiteljskem v Mariboru se bodo začeli v petek dne 5. aprila t. l. ob 8. uri. Kandidatje, ki prošnje še nimajo odporej tu, naj jih pošljejo takoj uradnim putem. Izpitni odbor.

— Odsek brezposelnih učiteljskih abiturientov pri sreskem društvu JUU v Mariboru prosi, da se javijo z dopisnico vsi brezposelni učiteljski abiturienti, tudi oni iz leta 1933/34., ki so absolvirali mariborska učiteljska ali, ki bivajo na teritoriju bivše mariborske oblasti, odseku v svrhu nove evidence. Prijave naj se pošljejo na naslov: Iva Križaj, Krčevina pri Mariboru, Osnovna šola. — Opomba: Vse tovariše in tovarišice prosimo, da obvestijo o tem razpisu vse brezposelne na teritoriju svoje šole, ker večina brezposelnih ne prejema naših časopisov. — JUU sresko društvo Maribor - mesto.

— Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine ima svoj 5. redni občni zbor v nedeljo, dne 10. marca t. l. ob 9. uri v beli dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Dnevni red: 1. Konstituiranje občnega zbora. — 2. Poročilo odbora. — 3. Poročilo pregledovalcev računov. — 4. Dopolnilne volitve. — 5. Predlogi odbora. — 6. Predlogi

ca, ki se ni utegnil pravočasno skriti, koliko let ima. Tako sem »nalovil« okoli 170 otrok, ki so se mi zdeli primerni. Pozneje sem zaprosil vse okolišne župne urade za popis šolo-obveznih otrok. Ko sem pozneje primerjal službene podatke z onimi po izjavah samih učencev, sem na svoje veliko začudenje ugotovil, da se krstna imena ne ujemajo. Omenjam n. pr. učenca, ki sem ga imel za Zvonka L., v resnici se je pisal Šime L. Vprašal sem očeta za pojasnilo, ki ga iznašam dobesedno: »Znate meštre (učitelj) naša zemlja nas ne može svih hraniti, naša dica će morati po svitu za kruhom. Bog zna, možda će čagod učiniti. Ako mu damo drugo ime nego je u krsnom listu, neće ga tako lahko uhvatiti«.

Začnem s poukom. Nabit razred otrok od 6—14 leta. Eni sede v klopi, drugi na tleh in na oknih. Nekateri so znali par črk (v vasi so bili trije pismenil), drugi pa ničesar. Začnem torej s početnico z vsemi, pozneje sem jih porazdelil na oddelke po napredovanju. Vmes sem moral dati navodila kako se sedi, vstaja, moli itd. Prevzeti sem moral tudi vero-nauk, domačini ga imenujejo lotrina (izvira iz besede doctrina - nauk). Pozneje mi je pravil dekan v mestu P., da še noben veroučitelj ni imel takega uspeha s tolikimi otroci. A nekateri »ultradoktrinaši« me imajo še danes za strašnega brezverca, kar pa naj jim Bog odpusti.

Higijena.

Najhujše je še bilo s čiščenjem nosov. Otroci niso nikdar ničesar slišali o žepnem robcu, kaj šele, da bi ga kdaj rabili! To vam je bilo smrkanje po klopetih. Ko sem se tega naveličal, sem jim pokazal svoj robec in na-

članstva. — 7. Slučajnosti. — V primeru ne-sklepnosti se bo vršil pol ure pozneje isto-tam z istim dnevnim redom nov občni zbor, ki bo sklepal veljavno neglede na število prisotnih članov.

— Vse tovariše — tovarišice, ki žele kupiti Učiteljski koledar — šematizem 1935 obveščamo, da ga dobijo neposredno pri g. sreskemu šolskem nadzorniku in jim tako ni treba plačati velike poštnine za posamezne pošiljke. Tudi oni, ki so denar poslali centrali v Beograd, dobijo koledar od g. šolskega nadzornika. — Uprava Učiteljskega koledarja.

— Sekcija Pomladka Jadranske straže prosi vsa šolska upraviteljstva, da blagovolijo čimprej poravnati prejete brošure »Kralj odhaja«, ki so jim bile poslani pred mesecem dni. — Vsi bratski pomladki se opozarjajo na IV. okrožnico PJS, ki jo prejmejo ta teden ter se naprošajo, da pohite z naročilom zastav. — One šole oz. PJS, ki še niso poslali polletnega sumaričnega poročila, naj store to nujno, ker je poročilo sekciji potrebno radi bližnje oblastne skupščine.

— Tečaj bolgarskega jezika. Opozarjamo tov. pevke in pevce, da se vrši v Ljubljani na Sv. Jakoba šoli tečaj za bolgarski jezik vsak tork in petek od pol 19. do pol 20. ure. Tečaj prireja jugoslovensko bolgarska liga. Učnina je minimalna.

— Kmetsko nadalj. šolam. Delovno občestvo učiteljstva kmetsko nadaljevalnih šol se sestane predvidoma v soboto 16. marca t. l. v Celju. Izmed referatov omenjam razpravo o kroniki kmetske domačije, o uvedbi knjigovodstva na naši kmetiji, strnjen pouk v kmet-sko nadaljevalni šoli, prosveta — gospodarske in kulturne razmere v južnih obmejnih krajih banovine. Natančnejši program bo objavljen v prihodnji številki. Efektivne potne (železniške in avtobusne) stroške prejmejo prvenstveno voditelji, po možnosti pa tudi učitelji. Obed bo skupen za vse udeležence. Seja širšega odbora bo v petek, 15. marca ob 3. uri popoldne v Celju. Dopust bo izposlovan pri kralj. ban. upravi ter bodo o tem obveščena sreska načelstva. Zato udeležencem ni potrebno, da vlagajo kolekovane prošnje; upravitelji sporočijo uradno le imena udeležencev, sklicujoč se na dospeli odlok. Člani širšega odbora prejmejo od predsedstva posebne poverilnice, ki jih predložijo sres. načelstvu za dvodnevno uradno odsotnost. — J. Gosak.

Osebne zadeve

—i Napredovali so učitelji(ce) v VII. skupino 11. 8. 1934.: Strah Leopoldina od Sv. Jurja pod Kumom (Krš.), Rautner Jakobina iz Pišec (Brež.), Koglot Josip iz Krupivnika (MS), Kranjc Gizela iz Dobrovnika (D. Lend.), Turko Barica iz Strigove (Ljut.), Berglez Marja iz Žiž (Sl. Konj.), Baloh Klara, zabavljala iz Hrastnika, Rajšp Magda iz Moravč (Kam.), Grgič Silvester iz Ljubljane, Ladiha Ana, zabavljala iz Trbovelj-Vode (Laš.), Sancin-Bunc Mara iz Brega (Pt.), Orač Olga iz Fare vasi (Koč.), Tomažič Božidar iz Zetal (Šm.), Lukič Kristina iz Most (Lj. o.) in Dolinar Zdenko iz Velike Doline (Krš.). — V IX. skupino: Vunderl Neža iz Cvena (Ljut.), 25. II. 1935., Turnšek Silva iz Polzele (C.), Rošker Janko iz Pišec (Br.) in Miler Cecilija iz Gor, Radgone (Ljut.). Weiss Alojzij iz Vidoncev (M S.). — V IX. skupino: Simčič Josip iz Orešja (Brež.).

Učiteljski pravnik

§— Vprašanje uč. ž. r. d. Učiteljski pravnik je v zadnji številki. Učit. tovariša prinesel za nas učit. ž. r. d. razveseljivo vest, da so začeli na merodajnem mestu urejevati zadeve onih državnih uslužbencev, katerih se je bil § 346 U. Z. izognil. Ali smemo upati, da pri-demo za kateheti i me skoro na vrsto?

ročil, da mi morajo drugi dan prinesiti vsak svoj robec, oziroma primerno krpo za nos. Toda s tem se je komedija šele pričela. Matere so prihajale k meni, naj jim pojasnim, kaj prav za prav hočem. Naslednji dan so učenci res prinesli robece, toda kakšne! Eden je pokazal kos rokava, drugi kos nogavice itd., toda kljub temu smo začeli vajo. Robec v roko! Zgrabi za nos! Pihni 1, 2, 3! Takega trobentanja menda niso priredili niti Izraelci, ko so zrušili Jeriho.

Velika težava je bila z umivanjem. Kar debelo so me gledali, ko sem jih vprašal, če si umijejo vsak dan lice, vrat in ušesa. Peljal sem jih torej na obalo in jim tam nazorno pokazal, kako gre ta reč. Ker sem opazil na glavah (in teh ni bilo ravno malo) razne »živalce« grdega imena, sem zaprosil za pomoč pri pristojni občini. In res, v osmih dneh je prinesel obč. sluga dve posodi petroleja in dve »mašini za šišanje« — ovac. Zaprosil sem par »mojstrov« v vasi, ki so vse otroke ostrigli in namazali s petrolejem. S tem je bil storjen prvi korak v higienskem pogledu.

Kakor sem bil že prej omenil, je higiena na najnižji stopnji. Razen otrok do 14. leta se menda nihče ni kopal v morju, v kljub neznojni poletni vročini. Ko sem priporočal kopanje ženskam, so se kar nekam muzale in mi dokazovale, da je to za pravo in pošteno žensko velika sramota. Dekleta so mi povedala, da bi se nikdar ne moglo poročiti, če bi fantje zvedeli, da so se kedaj kopale. Ni mi preostalo drugega, kot da jim privoščim »dobro apetit«.

Povabil sem na obisk svojega prijatelja Gorupa, sedaj profesorja v Čakovcu. Hladila

A. MIHEC:

Doživljaji

Bilo je v dobi strankarskih preganjanj, ko je drž. uradnik vedno čakal s pripravljenimi kovčeki, da jo mahne na novo službeno mesto, katero bo izbral slučajni »gromovnik« na vlad. Tudi mene je zadela čast in sicer brzojavno, da odpotujem na novo službeno mesto na otok P. v Dalmaciji. Povedati moram, da je to bilo tretje brzojavno premeščenje v enem mesecu, kar pomeni svojevrsten rekord. Na vprašanje zakaj, vam morem odgovoriti le: — po potrebi službe!

V Patagoniji.

Parnik zavija v večji zaliv in potniki pripravljajo prtljago. Tudi jaz sem potisnil skupaj svoja dva kovčka in gosli. Edino to je bilo moje premoženje. Na gatu je bilo polno radovednih ljudi, kar pa ni nič čudnega, saj je parnik edina zveza z ostalo »Evropo!« Še en signal in mornar je vrgel na suho vrv, ki jo je nekdo zgrabil in privezal za kamen. Ker je to bila zadnja postaja, sem izstopil in si poiskal prenočišče, težko pričakujoč, kaj mi prinese jutranji dan. Med tem časom je bila opozorjena na moj prihod občina N., ki je hitro poslala pome čoln s štirimi mornarji, ki so me izsledili v restavraciji pri g. Pierinu. Vzeli so mojo prtljago in hajd na jadrnico.

Že v mestu sem zvedel, da se imenuje moje novo službeno mesto »Patagonijac«, a iz oči g. Pierina sem bral, da me »pomiluje« radi tega kraja. O splošnih razmerah mesta

Odgovor! Zvanje učiteljice ženskih ročnih del obstoja po zakonski uredbi bivše deželne vlade za Slovenijo štev. 361 z dne 14. februarja 1919.

Ker ni bilo omenjeno to zvanje tudi v razvrstilni uredbi z dne 31. X. 1923, je izšla za to zvanje dopolnilna razvrstilna uredba O. N. br. 42895 z dne 18. V. 1928 (Roč. kat. str. 172), ki določa položajne skupine v III. kategoriji.

Po določilih § 248. ur. zakona veljajo odredbe tega zakona za vse drž. uslužbenke, ki so bili dne 1. 4. 1931 v drž. službi, zato je gotovo, da se morajo določiti tudi za zvanje uč. ž. r. del, ki niso navedene v § 346, položajne skupine v smislu določila § 347 urad. zakona, kakor se je to izvršilo za veroučitelje na narodnih šolah.

—**Š Vprašanje:** S. H. v št. J. Krajevni šolski odbor mi dolguje postavno stanarino že od maja meseca 1932. l. Vse prošnje na krajevni šolski odbor, občino in sresko načelstvo so ostale dosedaj brezuspešne. Prosim pojasnila, kako postopati, da prejmem zaostanek, kakor tudi, da se mi v naprej redno plačuje postavno zajamčena stanarina. Bojim se namreč, da ne bi pravica do iste zastarala.

Odgovor. Ako odgovarjajo Vaši podatki dejstvu, zaprosite s kolekovano prošnjo (5 Din) za posredovanje kraljevske banske uprave (po uradni poti). Pravica ne zastara.

Vprašanje: O. K. v D. B.

Odgovor: Ponovite vprašanje in se podpišite, da bomo vedeli komu odgovarjamo.

§ **Pravila o opravljanju drž. strokovnega izpita za stalnega veroučitelja narodne šole** so objavljena v 16. kosu Služb. lista z dne 23. II. 1935.

—**Š Prejemke in odtegljaje** vpisujete si na tablico »**Moji prejemki**«, ki stane samo 50 par in jo lahko dobite pri tovarišu predsedniku na dan zborovanja.

—**Š Ročni katalog 1934/35.** naj si nabavi vsak učitelj, ker je vsebina te priročne knjižice v vsakem pogledu in za vsakega zelo važna. Nasveti in opozorila so že marsikoga oteli velike gmotne škode. Tovariši(-ica) — novinec(-ka), ali imaš že Roč. katalog, ki stane le 17 Din?

Naša gospodarska organizacija

—**g Učiteljska samopomoč v Ljubljani.** V februarju sta bila 2 smrtna primera. Umrli je Sirc Marija, soproga šol. upravitelja v pok., v Mengšu (341) in dr. Valentin Rožič, senator v Ljubljani (342). Samci plačajo 11 Din, poročni pari 21 Din. Onim poročenim parom z začetnico B, ki niso še sami opazili naše pomote in so poslali premalo, smo zaostanek 15 Din prišli k sedanjem prispevkom. Ti plačajo 21 Din in 15 Din, skupaj 36 Din. Samci z začetnico B, ki so plačali preveč, imajo 15 Din na dobrem. Uprava prosi vse zadruge člane, naj predpisane zneske vselej kontrolirajo in morebitno pomoto sami popravijo. Nihče ni nezmotljiv. — **Uprava Učit. samopomoči.**

Učiteljska tiskarna

—**t Ravnokar smo razposlali »Dodatek«** h »Glavnemu seznamu knjig« od leta 1934. (februar). Vsebuje vse izišle knjige v letu 1934 in delno tudi v letu 1935. V slučaju, da kdo »Dodatek« ni prejel, naj ga zahteva ter mu ga takoj pošljemo. Istotako imamo še v zalogi »Glavni seznam knjig«, ki ga dobite brezplačno.

sva se ves dan v morju. Ljudje so naju od daleč opazovali in kimali z glavami. Ko pa je prišla še moja sestra in se je tudi ona kopala, se je bilo že bati — revolucije. Nekega dne je prišlo neko dekle mimo obale, kjer sem se sončil. Ko me je zapazila, si je zakrila z rokami oči. Še pozdravila ni, kar bi se sicer nikdar ne zgodilo.

V kraju vlada precejšnja beda. Daleč naokoli samo kamen! Razen trte, ki je vsajena med stenami, ne uspeva nikaka druga rastlina. Od domačih živali uspevata le koza in ovca. Kravo in prešiča poznajo le tisti, ki so bili kdaj v drugih krajih. V hišah se kuri, oziroma kuha vsak drugi ali tretji dan, čeravno brije pozni mrzla burja, ki obrizga z morjem ves otok. Zaradi tega se posuši sleherni travica in neredko pojedjo ovce druga drugi — volno.

Moj jedilni list.

Mogoče bi vas zanimal moj jedilni list? — Prosim: zjutraj kava, opoldne kuhan riž zabeljen s soljo in oljem (svinj. mast je tam neznan), zvečer kuhan krompir, zopet s soljo in oljem. — Tako je šlo dan za dnem, dokler mi niso začele pešati moči. Vmes je tu pa tam kakšna kočica ovce, če si je slučajno katera zlomila nogo, ali pa padla v prepad. Kaj pa ribe? — Teh je bilo nekaj, a le, če je bilo vreme povoljno. Edino vina ni zmanjkalo nikdar. Edino tega je dovolj v »Patagoniji«. Poudariti pa moram, da je v kljub temu pijanstvo tam neznan stvar, a tudi morala je na odlični višini. V ilustracijo naj povem, da ni hotelo nobeno domače dekle pregovoriti z menoj, če niso bili stariši ali sorodniki zraven.

—**t Šolarske knjižnice** so v slabem stanju in ne morejo več v polni meri izvrševati svoje naloge. Učiteljstvo je to že predobro vedelo, sedaj ve tudi javnost iz uradnega banovinskega poročila. Ker so šolarske knjižnice velevažno vzgojno sredstvo, bo treba ta nedostatek takoj odpraviti:

1. Dotacije za šolar. knjižnice je treba v novem proračunu zvišati.

2. Knjižnico je izpopolnjevati po točno, za več let vnaprej določenem načrtu, kakor ga sklne konferenca.

N. pr. Naš rod, Zvonček in vsako novo od šol. oblasti ali organizacije priporočeno mladinsko knjigo naroči vsaka šola v 2 izvodih, večje šole seveda v več izvodih. Ves ostali znesek proračuna se porabi v prvi vrsti za klasične: Stritar, Slomšek, Erjavec, Kersnik, Levstik itd., ker te knjige tudi odrasli radi čitajo.

V naslednjih letih pride na vrsto vsa knjižna zbirka, katero oddaja Učit. tiskarna po znižani ceni.

Mladinska matica

—**mm Ker izide 7. številka »Našega roda«** še pred Veliko nočjo, izide tudi 6. številka nekoliko prej kot običajno in je že v tisku. Opozorjamo cenj. poverjenike, da pošljejo čimprej naročila za 6. številko.

—**mm Literarni odsek** je z ocenjevanjem rokopisov pri kraju. Izid nagradnega tekmovanja bo objavljen po prvi seri v prvi polovici marca.

—**mm Najmlajši rejci** malih živali narodne šole, Šenkov turn pri Ljubljani, nam sporočajo, da z največjim veseljem dnevno prebirajo rešitve in dopise, došle z ozirom na razpis v 5. štev. »Našega roda« in vestno beležijo pravilne odgovore. Obvestili smo upravo »Našega roda«, da so prejeli medtem za zveste naročnike »Našega roda« še več daril, med njimi celo radio aparat s slušalkami. Prosimo cenj. tovarišice in tovariše, da obveste naše naročnike o tem in zbero po možnosti odgovore in jih skupno pošljejo na: Upravo narodne šole, Šenkov turn pri Ljubljani, da prihranimo učencem poštino.

—**mm »Srpski književni glasnik«** je prinesel pod naslovom »Letošnje publikacije ljubljanske Mladinske matice« skoro dve strani dolgo oceno o naših knjižah. V uvodu govori kritik o razvoju slovenskega mladinskega slovstva od Slomška preko Stritarja in Levstika do Zupančiča; piše o dobi mladinskih listov (»Vrtca«, »Zvončak«, »Angelčak« in »Novega roda«) ter spremlja ta razvoj do ustanovitve in razmaha »Našega roda« in Mladinske matice. O zadnjih naših rednih publikacijah pravi, da zaslužijo veliko pozornost. Že to je velikega pomena, ker so sama originalna dela.

Pri podrobnem ocenjevanju knjig se je nadalje držal pri »Kresnicah«, ki prinašajo — kot pravi ocenjevalec — kratke pripevke 70. slovenskih otrok, ki pa so poleg tega bogato ilustrirane z risbami šolske dece. Slike so za otroško psihologijo izredno zanimive. V nadaljnjem prinaša v prevodu spise Marije Majcenove (Moje življenje), Stanislave Kreveljeve (Moj oče rudar) in Rudolfa Lepše (Velikan). Od risb omenja v prvi vrsti portrete Tomaža Kvasa iz Ihana.

Ostale knjige ne ocenjuje na dolgo. Pohvalno se izraža o Bevkovih zanimivih »Tovariših« s prav primernimi ilustracijami K. Prunkove. O »Potovanju skozi čas« pravi, da se je Kardelj izredno posrečilo približati deci suho zgodovinsko snov. »Kapljice« so mu prav zabavne, posebno za najmlajše.

O »Našem rodu« je mnenja, da se docela zaveda svoje vloge v mladinski literaturi, v njem da sodelujejo znani slovenski mladinski pisatelji in ilustratorji.

Učitelj zdravnik.

Naj povem še to, da sem moral opravljati tudi zdravniško službo. Celó k porodom so me klicali, kar pa sem odločno odklonil. češ da moja zdravniška veda ne sega tako daleč. Sicer so mi to zelo zamerili, a pregovoriti se nisem dal. Pri drugih boleznih sem bil povsod zraven. Domačini so trdili, da znam boljše zdraviti kot najboljši »likar« v mestu. Priročna lekarna PRK je bila kmalu prazna in sem moral kaj kmalu naročiti kar dve naenkrat. V takih higienskih razmerah niso bile redke tudi bolezni kakor tifus, influenza, griža itd. Še danes se čudim, da se nisem nalezil kake bolezni.

Kakar kdo umrje, ga pokopljejo sami brez duhovnika. Ta pride le enkrat na leto in blagoslovi vse naenkrat. Resnici na ljubo moram priznati, da sem se zelo bal, da bodo morda tudi moje kosti (mesa je bilo itak malo) tako tužno pokopane v tem pustem in zapuščenem kraju.

(Se nadaljuje.)

Učiteljski izpiti v lepih starih časih

V Tagespošti je bil objavljen pred nedavnim zanimiv zapisnik o učiteljskem izpitu, ki se je vršil na binkoštni ponedeljek 1. 1729. v neki vasi na Spodnjem Avstrijskem. Ta znameniti protokol je podpisan od graščinskega oskrbnika Jakoba Schmälza in župnika Antona Greinerja in nudi zanimivo sliko o takratnih prosvetnih razmerah v avstrijskem podeželju.

Učiteljski pevski zbor JUU

—**p Turneja pevskega zbora po Bolgariji.** Pred dnevi sta se vrnili iz Bolgarije zastopnika pev. zbora g. E. Adamič in tov. Drago Supančič. Tam sta organizirala veliko 14 dnevno pevsko turnejo, ki bo v maju t. l. Razpored je naslednji: 14. maja zvečer, odhod iz Ljubljane, 15. maja prihod v Sofijo. 16. maja koncert v Sofiji, 17. ogled Sofije, 18. koncert v Plovdivu, 19. koncert v Stari Zagori, 20. koncert v Kazanliku (centru »Rozvate doline« — ali doline vrtne), 21. potovanje iz Kozanluka v Sliven, 22. koncert v Slivnu, 23. koncert v Burgasu ob Črnem morju, 24. bivanje v Burgasu in sodelovanje na proslavi na praznik Sv. Cirila in Metoda, 25. koncert v Jambolu, 26. odhod iz Jambola, 27. bivanje v Sofiji in odhod. 28. poklonitev na Oplenču, zadnjem počivališču Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. 29. maja zjutraj prihod v Ljubljano.

Odpadeta koncerta v Nišu in Sarajevu ker je program izčrpan že s koncerti v Bolgariji. O podrobnostih bo poročal tov. Supančič na prihodnjem pevskem tečaju.

Zastopnika sta bila nad vse gostoljubno in ljubeznivo sprejeta od bolgarskega prosvetnega ministra generala Radeva, generalnega sekretarja ministra prosvete g. dr. Čakrova, poslanika kraljevine Jugoslavije ministra g. Cincar Markovića, predsednika prosvetnega sojuza, univ. prof. g. Konzulova in sekretarja ins. g. Epitropova ter od predsednika sojuza (zveze) narodnih pevskih zborov g. Petka Stajnova, največjega bolgarskega komponista. Potrebne informacije jim je nudil g. Češnordijev, dirigent pevskega zbora bolgarskih Junaka, ki ga po večini sestavljajo tovarišice in tovariši.

Namera pevskega zbora je našla povsod mnogo podpornikov, tako med učiteljstvom, prosvetnimi oblastmi, pevskimi zbori in drugimi v poštev prihajajočimi faktorji. Gosp. Adamič in tov. Supančič sta bila v vseh krajih kjer bodo koncerti in sta se vrnila prepričana, da bo turneja UPZ imela vsestranski uspeh.

—**pev. Prihodnji pevski tečaj** bo v drugi polovici marca po sledečem razporedu: 16. marca se zbero ob 9. uri v Glasbeni Matici oni pevci(ke), ki so pristopili k zboru v letošnjem šolskem letu; 17. marca ob isti uri pa vsi ostali. Prosimo, da se tečaja udeležite točno ob napovedani uri. 17. zvečer nastopimo v Radio.

Vse predpriprave za turnejo v Bolgarijo so izvršene. Iz tehničnih razlogov smo morali prenesti turnejo na maj. Iz Ljubljane odpotujemo 14. maja. Ne pozabite prinesiti na tečaj koncertne obleke in znake, ker se bomo ob tej priliki slikali.

Šolski radio

—**r. XXI. teden.** V torek 5. marca bo pripovedovala g. Minka Kusova bolgarske pravljice in povesti: 1. Kraljevič Nevemkdo; narodna pravljica. 2. Hiter dobiček — hitra izguba; narodna pravljica. 3. Mali tiskar; R. Bosilek. 4. Semen; K. Konstantinov.

V petek 8. marca bo predaval g. Viljem Kus: »Masaryk in šolska mladina«. Razpored: 1. Masaryk o svoji mladosti. 2. Učitelj in profesor. 3. Osvoboditelj. 4. Kako voščil mladina svojemu ljubljensmu tatičku. 5. Masaryk mladini.

—**r. V kmetijskem radiu** bo ob 7.30 v nedeljo 3. marca predaval g. ing. Sadar Vinko: Kmetijska posvetovalnica.

Čuvajte Jugoslavijo!

Besedilo zapisnika:

Po smrti dosedanjega šomaštra se je priglasilo za izpraznjeno učiteljsko mesto 65 učiteljskih kandidatov. Ti so bili postavljeni najprej od visokosposlovanega g. župnika pred očmi in ušesi cele občine v cerkvi na pevsko preizkušnjo. kesneje pa so bili v oskrbnikovi pisarni na naslednji način izprašani:

1. **Martin Ott**, tudi Bachbauer imenovan, črevljar je tule, je v tridesetem letu, nič spoštovan človek. V cerkvi je zapel 3 pesmi. Še mnogo melodij bi se moral naučiti. Njegov glas je hreščec. Prebral je genezo 10, 26 do konca. Zlogoval je čisto dobro verz 16. do 29. Troje rokopisov je prebral in je napravil 2 napaki. Iz brihtnosti je tri vprašanja odgovoril dobro. Iz katekizma je odgovarjal na 54. vprašanje na pamet — počasi pa brez napak. Tri vrstice je napisal po diktatu — 4 napake. Računstva ne zna prav nič.

2. **Jakob Mehl**. Je 51 let star, brivec. Tri cerkvene pesmi je zapel. Fušal je grozno, tudi besedila ni znal. Bral je Jozuo od 1 do 7 z desetimi napakami. Tri rokopise čital s težavo in je večkrat obtičal. Na tri razumska vprašanja je odgovoril — za zadostno. Iz katekizma je odgovoril na 51. vprašanje — brez napak. Po nareku je napisal 3 vrste — 8 napak. Zna šteti do 50, pa ne zna ne seštevati ne odštevati.

3. **Filip Hopp**, žnidar iz Garsa. Že betežen mož je šestdesetih let. Šepa na desno nogo. Mar bi bil doma ostal. Glas ima kot tuleči vol. Čita obupno. Veliki t mu je čisto neznan. Rokopisov sploh ne zna brati in tudi katekizma ne zna. Računstvo mu je neznan, štel je na prste kot mal otrok. Reklo se mu

Štanovska organizacija JUU

Iz izvršnega odbora

—**UPB Delnice agrarne banke.** Mnogi učitelji se obračajo na udruženje s prošnjami za pojasnilo na kak način bi dobili že vplačane delnice »Privilegirane agrarne banke«. Vsem prizadetim se javlja: Po odloku ministrstva financ br. 17.185 od 3. dec. 1934. je odloženo, da se vsem prijavitelcem, ki še do danes niso dobili delnic, vrne vplačani denar. — Da bo mogoče posredovati za prizadete, naj vsi, ki še niso dobili delnic, a so jih vplačali, javijo sekciji: štev. pod katero so bile delnice vplačane, število vpisanih delnic, vsoto vplačanega denarja za delnice. Svojemu imenu naj vsak doda še začetno črko očetovega imena.

Iz sekcije

—**s Tolmačenje pravil.** Glavni odbor JUU je na svoji seji od 28. do 30. dec. 1934. izdal naslednjo razlago pravil JUU.

1. Čl. 6 naj se razume tako: »da nastavnice gospodinjskih šol ne morejo biti člani JUU radi tega, ker nimajo učiteljskih diplom, torej morejo postati člani samo oni, ki imajo učiteljske diplome.

2. Čl. 22 naj se razume tako: »da se čl. 22 Pravil JUU mora tolmačiti sledeče: ako najmanj 50, 30, odnosno 15 polnopravnih članov skupščine zahteva s pismenim predlogom tajno glasovanje, je skupščina obvezna glasovati tako; ako obstoja predlog za tajno glasovanje, se ne more predlagati nasprotnega načina, ker je javno glasovanje omogočeno že z aklamacijo. Ako ni predloga o tajnem glasovanju, se glasuje javno.

3) Čl. 2 odst. III. pravil naj se razume tako: »da, ako se učitelji enega dela sreza izjavijo, da se žele pridružiti drugemu šolskemu srezu in jih je dotični srez voljan sprejeti in, ako dva ali več šolskih, odnosno političnih srezov želi, da tvorijo svoje učiteljsko društvo, je treba v tem smislu poslati predlog sekciji, a ona glavnemu odboru v dokončno rešitev. Do končnega rešenja glavnega odbora za ta vprašanja, velja rešenje Izvršnega odbora.

4. V smislu čl. 6 Pravil JUU, ne morejo postati člani upokojeni učitelji, izvemši one, ki so bili redni člani za časa aktivne službe.

Z ozirom na § 76 t. 4 Zakona o uradnikih od 1931. l., se morejo tudi sedaj sprejeti v članstvo upokojenci, ki so bili za časa svoje aktivne službe člani JUU, ne morejo pa se sprejeti v članstvo upokojenci, ki v času aktivne službe niso bili člani Učiteljskega udruženja in oni, ki so bili upokojeni po disciplinskem prestopku, kot to predpisuje čl. 6 in 15 t. V. Pravil JUU.

5. Čl. 14. t. V. zadnji oddelek pravi, da: »ako redni član ne plača članarine najdalje do 1. aprila, prestane biti član JUU in izgubi vse pravice do 1. aprila prihodnjega leta. Do tega dne se ne more ponovno sprejeti v Uduženje.« Ta odredba se nanaša samo na one stare člane, ki so bili redni člani dotičnega Udruženja, toda niso plačali članarine za naslednje leto. Radi tega se ta odredba ne nanaša na nove člane, t. j. one, ki niso bili člani dotičnega društva, a žele, da se vanj vpišejo. Zato se novi člani morejo vpisati vse do 1. aprila in jim prično od vpisa, t. j. od rešitve teči tudi vse pravice. Izvzeti so oni, ki so po Pravilih izgubili članstvo.

6. Čl. 30 poslednji odstavek: »da sreska društva vrše volitve svojih uprav najdalje do konca oktobra.« je razumeti tako, da naj sreska društva do tega časa izvrše svoje volitve, s čemer pa ni rečeno, da se volitve ne morejo vršiti tudi kasneje. Volitve se lahko vrše vsak čas do 1. februarja samo, če ne nastopijo posledice čl. 124 Pravilnika.

—**s Jugoslovensko učiteljsko udruženje** je obveščeno, da se nova nameščenja učiteljskih abiturientov ne bodo več vršila, ker ni

je, da je neumno, da se je javil in naj kar gre domov. Cmereč se, je ves v solzah odšel.

4. **Johan Schütt**, kotlar, 50 let star. Ne zna ne peti ne brati. Je pa odgovoril dobro na 2 vprašanja iz katekizma in iz brihtnosti. Zna šteti do 100, seštevati in odštevati. Je dober trobentač in v zemljepisju sijajen, ker je pripotoval s Češkega in Saškega.

5. **Friderik Luth**, nekdanj feldwebel v cesarski armadi. Udeležil se je bojev proti Švedom in je tam tudi desno nogo izgubil. Drugače je krepak in močan. 40 leten. Lepo je zapel 3 nabožne pesmi; ima lep bas. Prebral je brez napak genezo 10, 13 do 18 in troje rokopisov. Tudi katekizem zna. Po nareku je napisal 3 vrstice — 14 napak. Ne pozna okroglega s. Tri vprašanja iz inteligentnosti je odgovoril dobro. Zna šteti do sto in vse štiri operacije.

Komisija je po temeljitnem preudarku sprejela naslednji sklep:

Kotlar za šomaštra ni. Naučil se je potpanja in za učitelja nima zadosti »zvitflejša«. Feldbebel je krut človek. Bati se je, da bi preveč opletal z brezovko po ubogih otročičkih. Tudi smrdi po žganju.

Čevljar ni sposoben za učitelja, prav tako krojač ne.

Ergo ostane samo še brivec Jakob Mehl. In ta je bil soglasno izbran. Udarili so si v roke in tako je bil sprejet za učitelja z nasvetom, naj otrok preveč ne tepe, ker če se bodo množile pritožbe, jih še sam dobi nekaj po zadnji plati.

Tako je bil sprejet za »šomaštra« brivec, ki je znal le za silo brati; računati in pravilno pisati pa prav nič.

več proračunskih mest. V kolikor se bodo pojavljala prazna mesta (ostavke, upokojitve i. dr.), bodo na ta mesta prišli prvenstveno učitelji, ki se vračajo od vojakov in v drugi vrsti tovarišice.

Iz društev: Vabila

= JUU — SRESKA DRUŠTVA LITJA, LJUBLJANA-VZHODNI DEL, LJUBLJANA-MESTO, LJUBLJANA-ZAH. DEL, KAMNIK, KRANJ, ŠKOFJA LOKA IN LOGATEC bodo zborovala skupno v soboto dne 9. marca 1935, v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru v Ljubljani. Začetek zbora ob 9. uri dopoldne.

Dnevni red:

1. Otvoritev in pozdrav.
2. Proslava predsednika ČSR dr. Tomaža Masaryka ob njegovem 85. rojstnem dnevu. Slavnostna beseda tov. Vojteha Debeljaka, predsednika JUU — sreskega društva Škofja Loka.

3. O sodobnem čitalnem pouku — predavanje univ. profesorja g. dr. Mihajla Rostoharja iz Brna v ČSR.

4. Resolucije — tov. Vekoslava Mlekuža, predsednika JUU — sreskega društva Ljubljana-mesto.

Po možnosti se naj zbere predsedniki in tajniki, odnosno zastopniki udeleženi društev h kratki seji, ki bo prejšnji dan, t. j. v petek 8. marca ob 16. uri popoldne na sekciji JUU v Ljubljani.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO KRŠKO bo imelo svoje redno zborovanje v soboto, dne 2. marca t. l. ob 10. uri dopoldne v prostorih narodne šole v Krškem s sledečim dnevnim redom: 1. Pedagoški pele-mele. (Predava t. Vidmar Miro iz Radeč.) 2. Reorganizacija zborovanj. 3. Gospodarski dan učiteljskega (tolmači tov. Pečnik). 4. Slučajnosti. Vabimo vse tovariše, da se zborovanja gotovo in točno udeležijo, saj bomo razpravljali samo o perečih aktualnih vprašanjih, ki so jako pomembna za naš stan in njegov svobodni razvoj. — Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO ŽUŽEMBERK bo zborovalo dne 9. marca 1935, v Žužemberku ob 10. dopoldne. — Dnevni red: 1. Stanovske zadeve. 2. Učiteljske gospodarske ustanove. Poroča tov. Korencan. 3. Gospodarska vzgoja kmetijske mladine v naši narodni šoli z gledišča obstoječih razmer. Predava tov. Alfonz Kopriva. 4. Slučajnosti. — Pridite vsi! — Odbor.

Poročila:

+ JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA-MESTO je zborovalo zvečer dne 8. februarja t. l. na šentjakovski šoli. Udeležba običajna. Ob 12. uri otvoril predsednik zborovanje s pozdravom navzočim. Takoj v početku je omenil način sedanjega postopanja pri nametanju in premeščanju učiteljskega, vsled česar trpi ugled stanu in ugled mnogih zaslužnih tovarišev.

V situacijskem poročilu je predvsem omenil tov. predsednik delovanje upravnega odbora v korist osnovnošolskemu učiteljstvu, ki poučuje na obrtno nadaljevalnih šolah. Prečital je tudi tozadevni odgovor kr. ban. uprave. Nadalje je priporočal članstvu nabavo novih društvenih legitimacij in prošil navzoče in vse ostalo članstvo za pomoč pri ureditvi Učiteljskega doma in za sodelovanje pri reorganizaciji društva v zmislu okrožnice z dne 1. februarja 1935, št. 1620.

Sledila je razprava, med katero je tov. Lavrič poročal o Samopomoči učitelj. otrok. Ban. šol. nadzornik tov. Andrej Skulj se je zahvalil za izražene čestitke z obljubo, da bo tudi v bodoče podpiral stremeljenja organizacije.

Sledilo je poročilo o proračunu ljubljanskih osnovnih šol, katero je podal obč. svet., član kraj. šol. odbora in upravitelj II. deš. osnovne šole tov. Jos. Ambrožič. Pregledno in zanimivo podano poročilo je v svrhu primerjave obsegalo vse panoge mestnega proračuna in je bilo zato zasnovano na zelo široki podlagi. Poleg detajlnih proračunskih postavk je omenil tudi zgodovino, stavbno in zemljiško vrednost posameznih osnovnih šol, ki znaša 11.267.380 Din. Vsa ta imovina bi se morala prepisati kot lastnina krajevnega šolskega odbora. Krajevni šolski odbor je sicer del občinske samouprave, a vendar ne podrejen občinski upravi tako kakor razni upravni odbori mestnih podjetij, temveč kot institucija, ki se upravlja avtonomno in predlaga proračune in račune ban. šol. odboru. Zanimivo je tudi dejstvo, da znaša osnovnošolski proračun 1.355.117 Din, vzdrževanje mestne ženske realne gimnazije pa 1.361.203 Din. Torej en sam zavod je za občino večje breme, kot 14 osnovnih šol, 5 otroških vrtcev in 3 dnevna zavetišča. Na splošno želijo bo predavatelj nadaljeval svoje predavanje na prihod-

njem večernem zborovanju, na kar članstvo že naprej opozarjamo. Za predavanje se predsednik tov. Ambrožič iskreno zahvali.

Predavanju je sledila podrobna razprava, v katero je s posebno zanimivim izvajanjem posegel ban. šol. nadz. tov. Andrej Skulj. Na njegovo inicijativo je bil sprejet predlog, da naj se ustanovi šolski odsek, katerega člani naj bi bili vsi upravitelji ter zastopniki krajevnega in banovinskega šolskega odbora, ki so člani JUU.

Pred zaključkom opozori predsednik na zborovanje dne 9. marca t. l., na katerem bo predaval naš rojak, vseučiliški profesor dr. Rostohar o globalni metodi. Ko se ponovno zahvali vsem za udeležbo in sodelovanje, zaključil lepo uspelo zborovanje, ki je trajalo nad 2 uri.

V. Mlekuž, preds. Jos. Mihelič, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V CELJU je zborovalo dne 9. februarja 1935, v Celju.

Od 211 včlanjenih je bilo navzočih 180 t. j. 85%.

Tov. predsednik Roš je otvoril zborovanje in pozdravil navzoče člane laškega društva s tov. preds. Lebarjem na čelu.

Imenoma je pozdravil še predavatelja tovariša Vranca.

V vsestransko poučnem predavanju o členu 44. šolskega zakona in učnih načrtih s primeri iz šolske prakse, nam je obrazložil tov. Vranec normativne učne načrte za osemrazrednice z ozirom na letni skupni smoter ter vodilo misel za posamezne razrede.

Po splošnem odobravanju članstva se je zahvalil tov. predsednik predavatelju želeč, da bi njegovi učni načrti, predloženi prosvetnemu svetu, tudi prodrli.

Tov. predsednik Lebar se je v imenu laškega društva zahvalil za pozdrave in priliko, da so člani prisostvovali zanimivemu predavanju ter izražal željo, da bi bili tovariški stiki s Celjani čim tesnejši. Nato je poudaril tov. predsednik Roš, naj bi po enkrat na leto zborovali skupno z laškimi in še drugimi sosednjimi društvi v svrhu poglavitve medsebojnih odnošajev in dosega skupnih smotrov.

Sledilo je izčrpno poročilo tov. predsednika o zborovanju predsednikov v Ljubljani.

Z zborovanjem je vzelo članstvo na znanje tudi načelno stališče glavnega odbora JUU v pogledu personalne prosvetne politike ter kulturnih in socialnih vprašanj ter složnega dela v organizaciji.

Obravnavali so se došli dopisi, v zvezi s temi se je sklenilo:

a) Poverjeništvu Samopomoči za zavarovanje učit. otrok v celjskem srezu prevzame tov. Gerlanc.

b) Zadrugi Učiteljski dom v Mariboru se bodo v bodoče nakazovali morebitni prispevki kot deleži in ne kot podpore.

c) O reorganizaciji učiteljskih zborovanj po odsekih bo sklepal odbor.

d) Celjsko učiteljsko društvo ne oporeka, da bi bila knjiga o kmetijstvu koristna, vendar ugotovi, da je učiteljstvo vse dravske banovine združeno v občestvu kmetijskih in gospodinjstkih nadaljev. šol, zato smatra za upravičeno, da se društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino v Ljubljani obrne na oba odbora tudi glede sodelovanja in ne samo pri razpečevanju omenjenih knjig.

Sprejeti so bili soglasno sledeči predlogi: 1. Proračun, ki je bil sprejet v krajevnem šolskem odboru, kakor tudi posamezne težke priporočene postavke naj se ne reducirajo.

Pozivamo sekcijo JUU, naj posreduje pri merodajnih referentih, da se ne bo v bodoče to dogajalo.

2. Ugotavljamo, da podrejenost šolstva politični upravi ni koristna prosveti. Šolstvo naj vodi šolniki, ne pa politiki in juristi, ki so na tem polju laiki.

Kakor vse druge stroke, tako potrebuje tudi šolstvo strokovnega vodstva, da bo nastal red in mir, ki sta predpogoj uspešnega prosvetnega dela. Le od strokovnjakov pričakujemo tudi umevanja in pravičnosti.

Jerobstvo politikov in politične uprave nad šolstvom nam je jemalo pravno sigurnost ter je škodovalo ugledu učiteljstva med narodom.

Zato prosimo centralno vodstvo JUU, naj zastavi vse sile, da goseže popolno ločitev šolstva od politične uprave.

Vse šolstvo naj bo podrejeno samostojnim prosvetnim direktorijem, na sedežih srezov pa naj se ustanove sreski prosvetni inšpektorati, popolnoma neodvisni od politične uprave, podrejeni neposredno prosvetnim direktorijem.

3. Centralno vodstvo JUU izposluj, da se nam vrne stalnost na službenem mestu in da bo učiteljstvo narodnih šol glede disciplinskih predpisov izenačeno z uradničtvom ostalih strok.

4. Proračunsko postavko za učiteljsko knjižnico naj uporabljajo učiteljski sveti v smislu zakonitih določil po lastni uvidenosti resničnih potreb.

Zato prosimo vodstvo JUU, naj izposluje, da v bodoče ne bodo pošiljale politične upravne instance šolam nenaročenih knjig in brošur v prisilno nabavo.

Slučajnosti:

a) Celjsko učiteljsko društvo izraža željo, da se kooptira njegov zastopnik v odbor za postavitev spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Celju.

b) Tov. Župančičeva in tov. Voglar priporočata novoizdano Preglevo pesmarico kot prvovrstno, uporabno za vse šolske slavnosti.

c) Tov. Gobec vabi k izposojanju knjig iz Učiteljske knjižnice, katere vsebuje najmodernejša dela, ki so potrebna za študij.

Milena Zagar, tajnica. Fran Roš, preds.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V ŠMARJU PRI JELSAH je zborovalo dne 9. februarja t. l. v Rog. Slatini. Vodil je društveni predsednik tov. Verk Miloš, ki je referiral o prilikah v organizaciji.

Po situacijskem poročilu in dopisih je predaval g. prof. Klopčič Radovan o risanju v osnovni šoli. Zanimivemu predavanju je sledilo učiteljstvo z veliko pozornostjo. G. predavatelj je pojasnil navzočim tip otroka impresionista in expresionista ter kako prikazuje svoje občutke gledajoč na svet i prvi i drugi. Na tabli nam je pokazal posamezne primere risanja, kakor ga doživljajo otroci v šoli in izven nje. Predavanju, ki ga je nagradilo učiteljstvo s splošnim odobravanjem, je sledil razgovor, v katerem je g. profesor še marsikaj obrazložil.

Naslednja točka dnevnega sporeda se je dotaknila vprašanja organizacije odsekov glede na zadevno okrožnico sekcije JUU v Ljubljani. Po mestoma zelo živahnem razgovoru smo ustanovili sledeče odseke: šolsko-upravni (predsednik tov. šol. uprav. Korbar Fran), za nadalj. šolstvo (preds. tov. Verk Miloš), prosvetni (predsednica tov. Ahtik Jožica), stanovsko-politični (Verk), gospodarsko-kmetijski in glasheni (preds. tov. Logar). Sklenili smo, da bomo imeli pred vsakim zborovanjem petje, ki ga bo vodil tov. Logar. Pri slučajnostih se je sklenilo: Kr. banska uprava naj ne

krajša od kraj. šol. odborov predlaganih proračunov. Končno se je sklenilo, da naj bo prih. učit. zborovanje skupno s celjskim učit. društvom v Celju; ako to ni mogoče, pa 6. aprila v Rog. Slatini.

Verk Miloš, preds. Rataj Oskar, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO KOZJE je zborovalo dne 9. februarja 1935, v Kozjem. Navzočih 30 članov t. j. 55%.

Po otvoritvi zborovanja je prečital zapisnik in došli dopisi. Sledila je debata glede reorganizacije zborovanj. Stavljene predlog, naj se formirajo razni odseki že na današnjem zborovanju, je bil sprejet. Osnovni so se: 1. stanovsko politični, 2. stanovsko gospodarski, 3. prosvetni, 4. šolsko upravni in 5. pedagoški odsek. V stanovsko politični odsek so bili izvoljeni sledeči tovariši: Čok Al., Kos, M., Zehrer V.

V stanovsko gospodarski: Čermelj V., Prisljan J., Majcen T., Kleč T., Frece T.

V prosvetnem: Kmetec J., Skulj E., Vrečko M., Čermelj V.

V šolsko upravni: Robič T., Potočnik A., Koželj M., Kunčič T., Žurman J.

V pedagoški: Zehrer V., Korbar P., Žigon Lj., Perper V.

Podpredsednik tov. Kos je podal izčrpno poročilo o seji društvenih predsednikov v Ljubljani in ponovil besede predsednika I. Dimnika, da je treba v naših vrstah sloge in vztrajnosti.

Predsednik tov. Čok je imel referat: »O roditeljskih sestankih«. Vsebina predavanja: 1. Ali so popolni in zakaj? 2. Kako dosežemo uspehe. Na popolne uspehe smemo upati šele, ko bo naš kmet duhovno napredoval. Predavatelj je žel obilo priznanja!

Prihodnje zborovanje bo meseca aprila v Sv. Petru p. Sv. gorami, kjer bo referirala tov. Zabret Francka.

Čok Albert, preds. Kleč Antonija, taj.

Inozemsko šolstvo in učiteljstvo

Bolgarsko šolstvo

(Priobčuje Viljem Kus.)

(Nadaljevanje.)

VZGOJA IN POUK.

Kar se tiče vzgoje in pouka prav lahko primerjamo bolgarsko šolo z našo. Ako vstopimo v tamkajšnjo šolo opazimo mladino, ki z vsem spoštovanjem pozdravlja došleca; na hodnikih se mu priklanja ter mirno in tiho sedi na svojih prostorih. Posebno na učiteljskih šolah so gojenci vzgojeni po vojaških in nesvobodnih principih. Mladina je na gimnazijah in strokovnih gimnazijah splošno uniformirana, kar dostikrat zelo ugodno vpliva na opazovalca tamkajšnjih šolskih razmer. Ker je mladina med poukom navajena na strogo molčečnost, red in disciplino, zato daje duška zamujenemu govornemu in igralnemu nagonu med odmori, ko se sliši iz šol tako razgajanje, da je naša šola v tem primeru cerkev.

Ako prisostvujemo pouku na narodnih šolah, pridemo do zaključka, da mladina ni dovolj svobodna, kakor pri nas. Tamkaj učitelj pripoveduje cele ure, mladina ga pa posluša, ali ne posluša. Mladini je treba dati priliko, da se udeležuje pri pouku s svojimi zmožnostmi, ker s tem pridobi zanimanje za pouk. Šolska samouprava je prav tako, kot pri nas, zelo malo razširjena. Pa tudi pri pouku na srednjih šolah se ti ne nudi nič novega, nič zanimivega. Učbeniki, po katerih se mladina uči, so še vedno starega kova.

Na narodnih šolah — na osnovnih šolah in na progimnazijah — je pouk veliko bolj moderen kakor na vseh ostalih šolah. Veliko pozornost se posveča posebno ročnim delom. Zelo napreden je tudi pouk zemljepisja. Zelo napreden korak bolgarskega šolstva je tudi vezava pouka v ročnih delih z vsemi ostalimi predmeti. Tudi literatura in zgodovina sta v Bolgariji predmeta, katerima se posveča vsa pozornost. Imeniki oziroma sezname knjig šolarskih knjižnic so razobešeni po vseh hodnikih z namenom, da se učenci med odmori odločijo in izberejo ugodno čtivo. Mladinska li-

teratura sicer ni bogata, a kljub temu je vsaka šola prav dobro preskrbljena s knjigami. Zanimiv je pouk čitanja v elementarnih razredih. Niti na eni osnovni šoli se ne poučuje čitanje po sintetični metodi. Povsod so razobešeni tiskani pasovi s celimi besedami. V višjih razredih pa se ne polaga nikakr važnost tihemu miselnemu čitanju, čeprav spremlja to čitanje človeka skozi vse človeško življenje.

Delovna šola je geslo naprednega učiteljstva, čeprav so za uresničenje tega pojava velike zapreke.

Na poizkušni šoli svetega Klimenta v Varni se rešujejo glavni problemi nove šole: otroška samouprava, nerazdeljen pouk (celostno obučenie) in delovne metode (aktivnoto obučenie ali delovni pouk). Učenci pišejo na vseh stopnjah na nečrtan papir.

V splošnem pa kaže bolgarsko učiteljstvo, kateremu se nudi skrbna in temeljita vzgoja na učiteljskih šolah in na pedagoških akademijah, veliko zanimanje za nove učne smerice.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.-

FR. P. ZAJEC

izpravlja optik

Ljubljana, Stari trg 8

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplovere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Mnogo živali in predmetov prejmete v darilo, ako si naročite:

REJEC MALIH ŽIVALI
pestro revijo

Poljoprivredna karta kraljevine Jugoslavije

je pravkar izšla v merilu 1 : 500.000 v velikosti 160 × 180 cm. Na tej karti je označena naša država v njeni administrativni razdelitvi na banovine. Na njej so zabeležene najvažnejše proge železniške, vodne in avijonske, vse reke, vsa važnejša mesta in trgi, zgodovinske in kulturne znamenitosti, samostani in prosvetne ustanove, posebno pa pridobitvene ustanove (industrija). V tehničnem pogledu predstavlja ta karta rezultate, ki do sedaj pri nas še niso doseženi. Izdelana je v desetih barvah ter Vam nudi najpopolnejši pregled.

Nalepljena na platno s palicami velja 350 Din.

UČITELJSKA TISKARNA • LJUBLJANA

registрована zadruga z omejeno zavezo
Frančiškanska ulica 6 — podružnica: Maribor, palača Banovinske hranilnice

Za pomladansko sezono se priporoča modni atelje

M. CASERMAN V LJUBLJANI

Šmartinska cesta št. 9

v prvovrstno izdelavo vsakovrstnih oblek, plaščev itd. po najnižjih cenah in najmodernejšem kroju

KDOR OGLAŠUJE
TA NAPREDUJE!